

نام آزمون: معارف ۳

زمان برگزاری: ۴۵ دقیقه

۱	<p>امام علی (ع) در بیان نورانی خود که می‌فرمایند «ما رایت شیئا الا و رایت الله قبله و بعده و معه» به کدام مفهوم اشاره دارند؟</p> <p>۱ تمام موجودات وجودشان را از خدا گرفته و به سبب او پا به عرصه وجود می‌گذارند.</p> <p>۲ مخلوقات عالم برای اینکه نورانیتی پیدا کنند، باید به سرچشمه آن متصل شوند.</p> <p>۳ عالم بدون اراده خدا سرشار از ظلمت است، در آن خبری از نورانیت نخواهد بود.</p> <p>۴ همه موجودات به یک اندازه تجلی‌بخش اوصاف الهی به‌شمار می‌روند.</p>
---	--

۲	<p>آنجا که آدمی افزایش معرفت نسبت به خداوند را برای ارتقاء و اعتلای ایمان و اخلاص خود به کار می‌برد، به ترتیب کدام مستند قرآنی و روایی را مورد توجه قرار داده است؟</p> <p>۱ «من انفسکم ازواجاً لتسکنوا إليها وجعل بینکم مؤدّة و رحمة انّ فی ذلک لآیاتٍ لقومٍ یتفکرون» - «افضل العبادۃ ادمانُ التفکر فی الله»</p> <p>۲ «من انفسکم ازواجاً لتسکنوا إليها وجعل بینکم مؤدّة و رحمة انّ فی ذلک لآیاتٍ لقومٍ یتفکرون» - «فاعل الخیر خیر منه»</p> <p>۳ «جعل لکم من ازواجکم بنین و حفدة و رزقکم من الطّیبات اقبالباطل یؤمنون» - «افضل العبادۃ ادمانُ التفکر فی الله»</p> <p>۴ «جعل لکم من ازواجکم بنین و حفدة و رزقکم من الطّیبات اقبالباطل یؤمنون» - «فاعل الخیر خیر منه»</p>
---	--

۳	<p>کدام گزینه به ترتیب درباره امکان شناخت «ذات و چیستی آسمان و زمین» و «اسماء و صفات خدای متعال» صحیح است؟</p> <p>۱ ممکن - غیرممکن ۲ ممکن - ممکن ۳ غیرممکن - غیرممکن ۴ غیرممکن - ممکن</p>
---	--

۴	<p>درباره شناخت فطری انسان نسبت به خدا همه نکات زیر صحیح می‌باشد، به جز</p> <p>۱ با این میزان از درک، انسان قادر است اوصاف و افعال الهی را بشناسد.</p> <p>۲ این شناخت، اولی و ابتدایی به‌شمار می‌رود و قرآن ما را به شناخت عمیق‌تر دعوت کرده است.</p> <p>۳ شناخت فطری از سنخ درک حضور خداوند در عالم و پشتیبانی او از مخلوقات است.</p> <p>۴ این میزان از شناخت الهی برای انسان کافی نیست و شناخت‌های اکتسابی هم لازم است.</p>
---	---

۵	<p>مصرع «ما نبودیم و تقاضامان نبود /// لطف تو ناگفته ما می‌شنید» به چه نکته‌ای اشاره نکرده است؟</p> <p>۱ ما مخلوقات از این جهت که نبوده و سپس خلق شده‌ایم پس پدیده به‌شمار می‌رویم.</p> <p>۲ هر چه که وجودش از خودش نباشد برای پدید آمدن نیازمند پدید آورنده است.</p> <p>۳ خداوند غنی مطلق است و پدید آورنده‌ای است که خود پدیده به‌شمار نمی‌رود.</p> <p>۴ مخلوقات با زبان حال خویش از خداوند متعال، وجودشان را طلب می‌کنند.</p>
---	--

۶	<p>بیت «ما چوناییم و نوا در ما زتوست ما چو کوهیم و صدا در ما زتوست» با کدام دو عبارت قرآنی در ارتباط است؟</p> <p>۱ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ - یَسْأَلُهُ مِنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ</p> <p>۲ کُلُّ یَوْمٍ هُوَ فِی شَأْنٍ - یَسْأَلُهُ مِنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ</p> <p>۳ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ - وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ</p> <p>۴ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ - کُلُّ یَوْمٍ هُوَ فِی شَأْنٍ</p>
---	--

کدام یک از گزینه‌های زیر دربارهٔ نیازمندی عالم به خدا به نکته صحیحی اشاره نکرده است؟

- ۱ عالم همواره به خدا نیازمند است و خداوند همواره به آن هستی می‌بخشد.
۲ رابطه عالم با خدا اگرچه در ایجاد، مانند رابطه بنا و بتا است اما در بقا اینگونه نیست.
۳ وجود و هستی عالم وابسته به خداست و هرگاه خدا اراده کند متلاشی می‌گردند.
۴ یک بنا با ساخته شدن بی نیاز از بتا می‌گردد اما عالم نیازش همواره دوام دارد.

۷

اگر گفته شود در رابطه بین معمار و ساختمان، خود معمار هم نیازمند است، کدام صفت را از او سلب کرده‌ایم و کدام مصراع را برایش اثبات کرده‌ایم؟

- ۱ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ - تو وجود مطلق، فانی نما
۲ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ - تو وجود مطلق، فانی نما
۳ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ - ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
۴ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ - ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست

۸

اگر دقیق به مثال «نیاز بنا به معمار در پیدایش» توجه کنیم درمی‌یابیم که این رابطه مثال مناسبی برای رابطه «مخلوق و خالق» باشد چرا که

- ۱ می‌تواند - یک معمار قادر است بنایی که قبلاً نبوده را ایجاد کند.
۲ نمی‌تواند - یک بنا سالها پس از مرگ یک معمار، به هستی خود ادامه می‌دهد.
۳ می‌تواند - اگر معماری در کار نباشد بنایی هم ساخته نخواهد شد.
۴ نمی‌تواند - معمار تنها به چیدمان اجزایی که از قبل هستی یافته‌اند می‌پردازد.

۹

اگر گفته شود که شناخت فطری امری ابتدایی است، چه دلیلی برای آن وجود دارد و تکمیل‌کنندهٔ آن کدام مورد است؟

- ۱ چرا که ما با اولین تلاش‌های علمی خود به آن دست می‌یابیم - تفکر دربارهٔ نیازمندی جهان در پیدایش خود به خدا
۲ چرا که ذاتاً چنین شناختی را در وجود خود می‌یابیم - تفکر دربارهٔ نیازمندی جهان در پیدایش خود به خدا
۳ چرا که ما با اولین تلاش‌های علمی خود به آن دست می‌یابیم - درک حضور خداوند در جهان و هدایت و پشتیبانی او
۴ چرا که ذاتاً چنین شناختی را در وجود خود می‌یابیم - درک حضور خداوند در جهان و هدایت و پشتیبانی او

۱۰

مصراع «تو وجود مطلق، فانی نما» با کدام دو عبارت قرآنی قرابت بیشتری دارد؟

- ۱ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ - يساله من في السماوات والارض
۲ كل يوم هو في شان - يساله من في السماوات والارض
۳ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ - وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ
۴ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ - كل يوم هو في شان

۱۱

ما و پدیده‌های جهان به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و هستی او باشد و او همان خدای متعال است که این مسأله همان بحث نیازمندی عالم به خداست.

۱۲

- ۱ در ذاتش - مقدمهٔ دوم
۲ از پیش کسب شده - مقدمهٔ دوم
۳ از پیش کسب شده - نتیجه
۴ در ذاتش - نتیجه

کدام یک از موارد زیر دربارهٔ شناخت فطری به نکته صحیحی اشاره نکرده است؟

- ۱ این شناخت یک شناخت اولی و ابتدایی به شمار می‌رود.
۲ این شناخت غیراکتسابی بوده و انسان خدا را در خود می‌یابد.
۳ شناخت فطری در بین همه انسان‌ها مشترک به شمار می‌رود.
۴ برای دست‌یابی به این شناخت باید انسان به معرفت خویش بیافزاید.

۱۳

مفهوم نیازمندی مخلوقات به خداوند متعال در هر آن، در کدام بیت بیان شده است؟

- ۱ ما نبودیم و تقاضامان نبود / لطف تو ناگفتهٔ ما می‌شنود
۲ لذت هستی نمودی نیست را / عاشق خود کرده بودی نیست را
۳ ما چو ناییم و نوا در ما ز توست / ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
۴ خشک ابری که بود ز آب تهی / ناید از وی صفت آب‌دهی

۱۴

۱۵ عبارت قرآنی «أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ» به کدام مقدمه از اثبات خالقیت خدا نزدیک تر است و در ابتدا چه گروهی را خطاب قرار داده است؟

- ۱) مقدمه دوم - مومنان ۲) مقدمه اول - انسانها ۳) مقدمه دوم - انسانها ۴) مقدمه اول - مومنان

۱۶ کدام توصیف برای خدا شایسته است و ثمره این توصیف کدام گزینه می باشد؟

- ۱) خداوند، پدیده بی نیاز از پدیدآورنده است - هستی خدا ذاتی او می باشد
۲) خداوند، وجودش از خودش می باشد - خداوند پدیده ای مستقل از غیر است
۳) خداوند، پدیده بی نیاز از پدیدآورنده است - خداوند پدیده ای مستقل از غیر است
۴) خداوند، وجودش از خودش می باشد - هستی خدا ذاتی او می باشد

۱۷ کدام دو مفهوم قادر است بهتر دو عبارت قرآنی «أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ» و «وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ» را تشریح کند؟

- ۱) انسان پدیده ایست که وجودش از خودش نیست - خدا پدیده ایست که وجودش از خویش است
۲) انسان پدیده ایست که وجودش از خودش نیست - خداوند در هستی خویش وابسته به غیر نیست
۳) انسان موجودی است که بدون لطف خدا گرفتار فقر مطلق است - خدا پدیده ایست که وجودش از خویش است
۴) انسان موجودی است که بدون لطف خدا گرفتار فقر مطلق است - خداوند در هستی خویش وابسته به غیر نیست.

۱۸ در بین گزینه های زیر کدام یک به نکته صحیحی اشاره نکرده است؟

- ۱) هر پدیده ای که هستی اش ذاتی نباشد برای وجود، نیازمند پدیدآورنده است.
۲) از آنجایی که خدا وجودش از خود می باشد پس یک پدیده ی مستقل است.
۳) اینکه مخلوقات عالم پدیده به شمار می روند مربوط به مقدمه اول است.
۴) درک نیازمندی جهان در پیدایش، نیازمند یک تفکر فراتر از شناخت فطری است.

۱۹ اگر بگوییم «چیزی که شیرین نیست، برای شیرین شدن نیازمند به چیز دیگر است» به کدام مقدمه اشاره کرده ایم و چه مفهومی را بیان نموده ایم؟

- ۱) مقدمه اول - پدیده ای که وجودش از خودش نیست برای موجود شدن نیازمند پدیدآورنده است.
۲) مقدمه دوم - پدیده ای که وجودش از خودش نیست برای موجود شدن نیازمند پدیدآورنده است.
۳) مقدمه اول - ما و جهان پیرامونمان، پدیده هایی هستیم که وجود و هستی مان از خودمان نبوده
۴) مقدمه دوم - ما و جهان پیرامونمان، پدیده هایی هستیم که وجود و هستی مان از خودمان نبوده

۲۰ این جمله که «قطع رابطه ما با خدا در حکم این است که اثری از ما بر جای نماند» به کدام یک از موارد زیر اشاره مستقیم دارد؟

- ۱) ما پدیده هایی هستیم که وجود و هستی ما از خودمان نیست ۲) خداوند غنی مطلق است که هیچ گونه نیازی به ما ندارد
۳) انسان پدیده ایست که نیازش به خدا تنها در پیدایش خلاصه نمی شود ۴) خداوند متعال نوری است که پیدایش عالم تکیه به وجود او دارد

درس ۲: یگانه ی بی همتا

۲۱ کدام مورد مفهوم عبارت شریف «اللَّهُ الصَّمَدُ» را بیان نموده است؟

- ۱) «قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أَيْعَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ» ۲) «قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ»
۳) «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» ۴) «يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ»

<p>از آیه شریفه «قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ» کدام پیام دریافت می شود؟</p> <p>۱ اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگران هم مالک بخشی از جهان هستند، اگر کسی معتقد به شرک در خالقیت باشد، شرک در مالکیت هم دارد.</p> <p>۲ پرسش و پاسخ هر دو از خداست، پس روشن است که مشرکان خالقیت خدا را قبول دارند ولی پرستش خدا و کمک خواستن از او و نفی شرک را نمی پذیرند.</p> <p>۳ اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در عرض او، دیگرانی نیز هستند که حق تصرف و تغییر در آن چیز را دارند و دیگران بدون اجازه وی نمی توانند در آن تصرف کنند.</p> <p>۴ قرآن به مشرکان می گوید: شما که قبول دارید خداوند تنها خالق جهان و تنها مالک آن نیز هست و حق تصرف در آن چیز را دارد پس در کار آفرینش شریک نگیرند.</p>	۲۲
<p>آیه ی شریفه «وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا»، کدام یک از مفاهیم قرآنی زیر را تکمیل می کند؟</p> <p>۱ قُلْ أَغْيَرُ اللَّهُ أَبْنَى رَبًّا</p> <p>۲ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ</p> <p>۳ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ</p> <p>۴ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ</p>	۲۳
<p>چه وقت توسل به اولیای خدا شرک به حساب می آید و کدام آیه در این موضوع راهنمای ماست؟</p> <p>۱ اگر توانایی یاری رسانی آنان را از خودشان بدانیم - قُلْ أَفَاتَّخَذْتُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا</p> <p>۲ اگر برای شفا بخشی آن ها را ماذون از جانب خدا بدانیم - قُلْ أَفَاتَّخَذْتُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا</p> <p>۳ اگر توانایی یاری رسانی آنان را از خودشان بدانیم - قُلْ أَغْيَرُ اللَّهُ أَبْنَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ</p> <p>۴ اگر برای شفا بخشی آن ها را ماذون از جانب خدا بدانیم - قُلْ أَغْيَرُ اللَّهُ أَبْنَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ</p>	۲۴
<p>خداوند در سوره توحید ابتدا با چه صفتی معرفی شده است و حقیقت معنای این صفت در کدام گزینه بیان شده است؟</p> <p>۱ واحد - کسی که از همه پیش است و در هر صفتی اول است.</p> <p>۲ احد - کسی که از همه پیش است و در هر صفتی اول است.</p> <p>۳ واحد - یکتایی که دومی ندارد و نمی توان دیگران را با او قیاس کرد.</p> <p>۴ احد - یکتایی که دومی ندارد و نمی توان دیگران را با او قیاس کرد.</p>	۲۵
<p>پیام دو آیه الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامه و قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی به ترتیب بیانگر کدام موضوعات می باشد؟</p> <p>۱ توحید در خالقیت، ربوبیت و عمل - معاد جسمانی و روحانی انسان - توحید عملی</p> <p>۲ توحید در خالقیت - ربوبیت و عمل - ضرورت معاد براساس عدل الهی - توحید عملی</p> <p>۳ توحید عملی - معاد جسمانی و روحانی انسان - توحید در خالقیت، ربوبیت و عمل</p> <p>۴ توحید عملی - ضرورت معاد براساس عدل الهی - توحید در خالقیت، ربوبیت و عمل</p>	۲۶
<p>برای اینکه بخواهیم با سؤال «قُلْ أَفَاتَّخَذْتُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ» عمل مشرکان را مردود بشماریم، از کدام جمله قرآنی بهره می گیریم؟ چرا؟</p> <p>۱ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ - آن که ولی نباشد رب هم نخواهد بود.</p> <p>۲ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا - آن که مالک نباشد ولی هم نخواهد بود.</p> <p>۳ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ - آن که رب نباشد ولی هم نخواهد بود.</p> <p>۴ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا - آن که ولی نباشد مالک هم نخواهد بود.</p>	۲۷
<p>خداوند با بیان عبارت «قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ» در مقام مقایسه چه چیز بر آمده است؟</p> <p>۱ قیاس بین نورانیت حق تعالی و ظلمت هایی که غیر خدا را می پرستند.</p> <p>۲ قیاس بین خدایی که مالک جهان است و بتی که مالک نفع و زیان خویش هم نیست.</p> <p>۳ قیاس بین موحدان مؤمن به خدای یگانه و مشرکانی که برای خدا شریک گرفتند.</p> <p>۴ قیاس بین خدای یگانه و خدایانی که غیر خدا از سوی مشرکان گرفته شده است.</p>	۲۸

کدام یک از گزینه‌های زیر آثار گفتن عبارت «لا اله الا الله» نمی‌باشد؟

- ۲۹
- ۱ به رسمیت شناخته شدن تمام احکام و حقوق اسلامی فرد
- ۲ ضرورت یافتن دفاع از حقوق او توسط سایر مسلمانان
- ۳ تغییر زندگی فرد تازه مسلمان در رابطه با خدا، خود و اجتماع
- ۴ قرار گرفتن در زمره برادران دینی و ایمان سایر مسلمین

گستره شرک با حرکت از ربوبیت به خالقیت چه تغییری می‌کند و دلیل اصلی آن چیست؟

- ۳۰
- ۱ بیشتر می‌شود - به این دلیل که در این سیر، التزام عملی فرد هم باید بیشتر شود.
- ۲ کمتر می‌شود - به این دلیل که غالب افراد در خالقیت خدا دچار شرک می‌شوند.
- ۳ بیشتر می‌شود - چراکه درک خالقیت خدا بسیار دشوارتر از درک سایر مراتب است.
- ۴ کمتر می‌شود - زیرا پذیرش خالقیت مسئولیت کمتری برای فرد دارد تا پذیرش ربوبیت.

پدری که خود را صاحب اختیار حقیقی فرزندش می‌داند، به کدام مرتبه از شرک گرفتار شده و چه حق ناشایستی برای خود قائل خواهد بود؟

- ۳۱
- ۱ شرک در ربوبیت - تصور می‌کند که او هم تدبیری نسبت به فرزند خواهد داشت.
- ۲ شرک در ولایت - تصور می‌کند که او هم تدبیری نسبت به فرزند خواهد داشت.
- ۳ شرک در ربوبیت - تصور می‌کند که او قادر است که مستقلاً فرزندش را هدایت کند.
- ۴ شرک در ولایت - تصور می‌کند که او قادر است که مستقلاً فرزندش را هدایت کند.

چه وقت یک باغبان دچار این توهم می‌شود که کار زراعت، نتیجه تدبیر مستقل او بوده است؟

- ۳۲
- ۱ وقتی او خود را در امر کشت و کار با دیگران مقایسه می‌کند.
- ۲ وقتی اثر مستقیم خود را در امر زراعت مشاهده می‌کند.
- ۳ وقتی از مسیر عبودیت حق تعالی خارج شده و دچار تکبر می‌شود.
- ۴ وقتی احساس می‌کند که مالک حقیقی این گیاهان خود اوست.

درس ۳: توحید و سبک زندگی

مقصود از عبارت «أَفَأَنْتَ تُكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا» در آیه شریفه «أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ» کدام یک از موارد زیر می‌باشد؟

- ۳۳
- ۱ اینکه پیامبر (ص) نسبت به این افراد ولایتی نداشته و هدایتش به آنها سود نمی‌بخشد.
- ۲ اینکه پیامبر (ص) نمی‌تواند واسطه شفاعت ایشان شود چرا که با توحید در تضاد است.
- ۳ اینکه این افراد پیامبر (ص) را وکیل خویش قرار نمی‌دهند چون به وساطت او معتقد نیستند.
- ۴ اینکه ضمانت پیامبر (ص) برای کسی که هواپرستی را پیش گرفته، سودی نمی‌بخشد.

با توجه به آیات قرآن کریم، هدایتگری پیامبر اکرم (ص) در مورد کدام شخص بی‌تأثیر خواهد بود؟

- ۳۴
- ۱ «جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ»
- ۲ «مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ»
- ۳ «مَنْ يَعْْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ»
- ۴ «لَا يَمْلِكُونَ لِنَفْسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا»

کدام یک از گزینه‌های زیر در بحث شرک به موضوع دقیق‌تری اشاره کرده‌است؟

- ۳۵
- ۱ پیروی از هوای نفس به عنوان شرک نظری، پیروی از طاغوت را که شرک عملی است به دنبال دارد.
- ۲ دنباله‌روی از طاغوت که شرک عملی به حساب می‌آید محصول دنباله‌روی از بت درون است.
- ۳ اگر کسی بت بیرون را که همان طاغوت است دنبال نماید گرفتار شرک نظری فردی می‌شود.
- ۴ انسانی که بت‌های بیرون را تبعیت کند پس به شرک عملی در بعد اجتماعی گرفتار شده است.

فراموش کردن خدا و خالی شدن قلب انسان امروز از یاد او سرگرمی به امور دنیوی است و عدم درک معنویت نیایش با پروردگار توجه بی‌اندازه به زرق و برق دنیا است.

۴ معلول - معلول

۳ علت - معلول

۲ معلول - علت

۱ علت - علت

۳۶

در بین موارد زیر کدام مورد به شیوه درست زندگی اشاره کرده است؟

۱ باید براساس فکر و به دور از احساسات باشد و دلیل محکم و عقل‌پسند از آن حمایت کند.

۲ باید با عقل و احساسات ما هماهنگ باشد و منطق محکمی هم صحت آن را تایید کند.

۳ باید پاسخگوی نیازهای عقلی و احساسی ما باشد و تفکر عمیق ما هم آن را تایید نماید.

۴ باید از عقل و احساس ما به‌طور همزمان حمایت کند و دلیل محکمی هم آن را توجیه کند.

۳۷

درس ۴: فقط برای او

کدام یک از مفاهیم زیر از آیه «قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِيَارِكُمْ...» قابل برداشت نمی‌باشد؟

۱ اهمیت این پندالهی به قدری است که خدا اوامرش را در قالب یک نصیحت بیان کرده است.

۲ در این آیه بر این مسئله تأکید شده است که در قیام برای خدا اولویت با جمع است.

۳ مخاطب این کلام الهی بندگان خدا هستند و واسطه خبر پیامبر مکرم اسلام می‌باشد.

۴ قیام خالصانه برای خدا در این آیه همان توحید عبادی و صراط مستقیم بیان شده است.

۳۸

کدام یک از موارد زیر از حدیث «فَاعِلُ الْخَيْرِ، خَيْرٌ مِنْهُ؛ وَ فَاعِلُ الشَّرِّ، شَرٌّ مِنْهُ.» قابل برداشت نیست؟

۱ اهمیت اخلاص در انجام‌دهنده بسیار بالاتر از کیفیت کاری است که انجام می‌دهد.

۲ در انجام یک عمل آنچه که ارزش اصلی را دارد حسن فاعلی است نه حسن فعلی.

۳ یک عمل خوب حتی اگر توسط یک انسان بد انجام شود، ارزشمند و پسندیده است.

۴ انسان برای اینکه دست به کاری بزند، بایستی ابتدا اخلاص در عمل و اندیشه را بالا ببرد.

۳۹

بیت «آفرینش همه تنبیه خداوند دل است / دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار» به کدام یک از راه‌های اخلاص اشاره داشته و مصراع اول آن با کدام عبارت ارتباط معنایی بیشتری دارد؟

۱ افزایش معرفت نسبت به خدا - ما رأيتُ شيئاً إلّا و رأيتُ الله قبله و بعده و معه

۲ افزایش معرفت نسبت به خدا - تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَ لَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ

۳ تقویت روحیه حق‌پذیری - ما رأيتُ شيئاً إلّا و رأيتُ الله قبله و بعده و معه

۴ تقویت روحیه حق‌پذیری - تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَ لَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ

۴۰

از آنجایی که گرایش به عبادت و پرستش در خلقت ما قرار داده شده است، خداوند کسانی را که به این گرایش بی‌توجه هستند، چگونه مورد بازخواست قرار داده است؟

۲ «الم اعهد اليكم يا بني آدم ان لا تعبدوا الشيطان انه لكم عدو مبين»

۱ «قل انما اعظكم بواحدة ان تقوموا لله مثنى و فرادی ...»

۴ «فاستعصم و لن لم يفعل ما امره ليسجنن و ليكونا من الصاغرين»

۳ «قال رب السجن احب الي مما يدعونني اليه و الا تصرف عني»

۴۱

با توجه به سخن امیرالمؤمنین (ع) کدام عبارت مبین نهایت عزّت است و بالاترین افتخار چیست؟

- ۴۲
- ۱ «قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ» - پذیرش توحید در ربوبیت
- ۲ «قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ» - باور به توحید در خالقیت
- ۳ «وَأَنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» - پذیرش توحید در ربوبیت
- ۴ «وَأَنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» - باور به توحید در خالقیت

کدام گزینه درباره کسی که در انجام یک کار تلاش کند که عملش را مطابق دستور خدا انجام دهد، صحیح است؟

- ۴۳
- ۱ این فرد به حسن فعلی دست یافته و باید برای افزایش اخلاص خویش همت بگمارد.
- ۲ این فرد به حسن فاعلی دست یافته و باید برای افزایش اخلاص خویش همت بگمارد.
- ۳ این فرد به حسن فعلی دست یافته و باید برای کیفیت هرچه بیشتر همت بگمارد.
- ۴ این فرد به حسن فاعلی دست یافته و باید برای کیفیت هرچه بیشتر عملش همت بگمارد.

افزایش معرفت نسبت به خداوند، به واسطه کدام عامل، انسان را مزین به اخلاص می نماید و کدام روایت شریفه، با آن هم راستا است؟

- ۴۴
- ۱ ایمان به خداوند - افضل العبادة ادمان التفكير في الله و في قدرته
- ۲ بندگی بر آستان خداوند - افضل العبادة ادمان التفكير في الله و في قدرته
- ۳ بندگی بر آستان خداوند - اللهم لا تكلني الى نفسي طرفه عين ابدا
- ۴ ایمان به خداوند - اللهم لا تكلني الى نفسي طرفه عين ابدا

این که کاری از سوی فاعل آن از جهت کمیت، کیفیت، زمان، مکان و شیوه همان طوری باشد که خداوند خواسته پس دارای است که می توان درباره آن چنین گفت:

- ۴۵
- ۱ حسن فعلی - می تواند نقش علت را برای حسن فاعلی ایفا کند.
- ۲ حسن فاعلی - می تواند نقش علت را برای حسن فعلی ایفا کند.
- ۳ حسن فعلی - می تواند نقش معلول را برای حسن فاعلی ایفا کند.
- ۴ حسن فاعلی - می تواند نقش معلول را برای حسن فعلی ایفا کند.

درس ۵: قدرت پرواز

کدام یک از گزینه های زیر از آیه «أَنَا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا» قابل برداشت نمی باشد؟

- ۴۶
- ۱ خداوند متناسب با قوه اختیار است که او را هدایت کرده و راه را به او نشان می دهد.
- ۲ انسان اختیار مستقل داشته و می تواند مسیر هدایت یا شقاوت را انتخاب کند.
- ۳ چون انسان دارای اختیار است، پس خود هم مسئول سرنوشتی است که رقم می زند.
- ۴ شاکر بودن در این آیه به معنای این است که انسان از نعمت هدایت خدا بهره ببرد.

ویژگی ذاتی انسان کدام است و این ویژگی با اراده خداوند چه رابطه ای دارد؟

- ۴۷
- ۱ کارهایش را با خواست و اراده خود انجام می دهد - در طول اراده الهی است و تحت اختیار انسان است.
- ۲ بر مبنای تقدیر الهی او در همه امور زندگی مختار است - در طول اراده الهی است و تحت اختیار انسان است.
- ۳ بر مبنای تقدیر الهی او در همه امور زندگی مختار است - توسط خداوند تعیین شده و توسط انسان قابل تغییر نیست.
- ۴ کارهایش را با خواست و اراده خود انجام می دهد - توسط خداوند تعیین شده و توسط انسان قابل تغییر نیست.

این که خدا آب را متناسب با ویژگی هایی خلق کرده و ما اختیار بهره گیری از آب را داریم، به ترتیب بیان کدام گزینه است؟

- ۴۸
- ۱ قضا - قضا
- ۲ قدر - قضا
- ۳ قضا - قدر
- ۴ قدر - قدر

مقصود از عبارت «إِذَا شَكَرُوا وَإِذَا كَفَرُوا» در آیه «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا» چیست؟

۱. شکر نعمت اختیار یا کفران این نعمت گرانها
۲. اختیار بهره‌مندی یا عدم بهره‌مندی از هدایت خدای متعال
۳. مجوز انتخاب بین هدایت یا گمراهی که از سوی خدا به انسان داده شده است.
۴. اختیار بهره‌مندی از اختیار یا گرفتاری در دام جبر و بردگی

۴۹

اینکه خداوند برای انسان «اختیار» را در نظر گرفته است بر آمده از چه عامل است و کدام جمله این موضوع را بهتر شرح می‌دهد؟

۱. تقدیر الهی - تقدیر الهی بالاتر از اختیار انسان است و اختیار انسان در طول اختیار خداست
۲. قضای الهی - امر الهی بالاتر از اختیار انسان است و اختیار انسان در طول اختیار خداست
۳. تقدیر الهی - خدا مقدر کرده انسان با اختیار عمل کند و این ویژگی برای او ذاتی است
۴. قضای الهی - خدا اراده کرده انسان با اختیار عمل کند و این ویژگی برای او ذاتی است

۵۰

ثمره زندگی در جهانی قانونمند که پشتوانه آن علم و قدرت خداست در کدام گزینه آمده است؟

۱. توانایی شناخت قوانین حاکم بر جهان هستی و خلقت و استفاده از آن برای رفع نیازها و رسیدن به هدف
۲. توانایی شناخت حکمت‌های الهی و بهره‌مندی از آن در راستای دستیابی به کمال و دوری از خطا و اشتباه
۳. کشف تمامی اهداف و غایات که خداوند بر نظام عالم قرار داده است و حرکت به سمت مهمترین آن عین قرب خدا
۴. اعتقاد به اینکه کشتی جهان ناخدایی دارد که با علم و قدرت خویش نمی‌گذارد که به سوی فنا و نابودی برود

۵۱

کدام یک از مفاهیم زیر از آیه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا» قابل برداشت نمی‌باشد؟

۱. اختیار انسان اگر از هدایت الهی بهره‌مند گردد به نتیجه مطلوب خواهد رسید.
۲. لازمه وجود اختیار در انسان این است که خدا ابتدا راه صحیح و غلط را نشان دهد.
۳. این تقدیر خداوند حکیم است که با حفظ قوانین عالم زمینه اختیار انسان را مهیا می‌کند.
۴. هر تصمیمی از سوی انسان تبعاتی به دنبال دارد که گاه به سود او گاه بر علیه او خواهد بود.

۵۲

کدام یک از جملات زیر درباره اختیار انسان به درستی بیان نشده است؟

۱. وجود اختیار در انسان ناشی از اراده الهی و خواست خدای متعال است.
۲. در فعل اختیار، تا زمانی که ما به انجامش اراده نکنیم، صورت نمی‌گیرد.
۳. اختیار انسان در ردیف اختیار خداست و انسان بی‌اذن او نمی‌تواند عمل کند.
۴. قضای الهی و اختیار، هر دو چه در موفقیت و چه در شکست انسان نقش دارد.

۵۳

کدام گزینه، قضا و قدر آب را با عبارت صحیح‌تری بیان کرده است؟

۱. آب با قضای خاصی که دارد متمایز از سایر مخلوقات و مقدر به آفرینش خدای متعال است.
۲. قضای الهی در خلقت آب تکیه به ویژگی‌های خاصی دارد که خدا برای آن مقدر کرده است.
۳. ما برای رفع تشنگی به قضای آب که ضامن کیفیت آن است توجه کرده و به سراغش می‌رویم.
۴. آب، نقشه هستی را که همان قضای الهی است کامل کرده و از این جهت مخلوق بی‌نقص است.

۵۴

آیه شریفه «ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ» از چه عقوبتی سخن گفته و این نظام را اثبات کدام صفت خدا بیان می کند؟

- ۱ عقوبتی که به دلیل تخطی از قضا و قدر الهی است و حکمت خدا را نشان می دهد.
- ۲ عقوبتی که به دلیل تخطی از قضا و قدر الهی است و عدل الهی را نشان می دهد.
- ۳ عقوبتی که به دلیل انتخاب اختیاری انسان است و عدل الهی را نشان می دهد.
- ۴ عقوبتی که به دلیل انتخاب اختیاری انسان است و حکمت خدا را نشان می دهد.

۵۵

درس ۶: سنت های خداوند در زندگی

حال کسانی که در عبادت مشمول عبارت شریفه «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ» هستند، در مواجهه با سنت ابتلاء چگونه است؟

- ۱ «اتَّقِلْبَ عَلَى وَجْهِهِ»
- ۲ «أَطْمَأْنَنَ بِهِ»
- ۳ «هُوَ الْخُسْرَاءُ الْمُبِينُ»
- ۴ «خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ»

۵۶

با دقت در آیه شریفه «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ» کدام شکل برنامه ریزی برای رسیدن به حقیقت بندگی و اخلاص مفهوم می گردد؟

- ۱ افزایش دادن انگیزه پرستش و بندگی و معرفت به خداوند هدایت گر
- ۲ تعیین کیفیت و چگونگی حیات جاودانه توسط خود فرد در این دنیا
- ۳ انجام عمل صالح بعد از ایمان و نشان دادن ادامه مسیر توسط خداوند
- ۴ پاسخ به ندای حق از طریق عقل و حرکت در مسیر بندگی برای تقویت حق پذیری

۵۷

بر خوررداری از هدایت الهی به سوی راه راست، در گرو چه اوصافی است و ره آورد دیگر آنها چیست؟

- ۱ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا - لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا
- ۲ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَ اتَّقُوا - لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
- ۳ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ - فَسُدِّخِلُوهُمْ فِي رَحْمَةٍ
- ۴ أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا - هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ

۵۸

مطابق با آموزه های حیات بخش قرآن کریم، کدام یک از آیات زیر به سنت ابتلاء اشاره دارد و خداوند در انتهای این آیه کدام مسئله را به انسان گوشزد می کند؟

- ۱ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَ نَبْلُوهُمْ بِالشَّرِّ وَ الْخَيْرِ فِتْنَةً ... - بازگشت به سوی خدا
- ۲ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّئُهُمْ خَيْرٌ لَّا نَفْسِيهِمْ ... - علم خدا بر احوال بندگان
- ۳ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَ نَبْلُوهُمْ بِالشَّرِّ وَ الْخَيْرِ فِتْنَةً ... - علم خدا بر احوال بندگان
- ۴ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّئُهُمْ خَيْرٌ لَّا نَفْسِيهِمْ ... - بازگشت به سوی خدا

۵۹

در آیه شریفه «فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسُدِّخِلُوهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَ فَضْلٍ وَ يَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا» کدام عبارت مبین راه فائق آمدن انسان بر دشواری های مسیر کسب مدارج معنوی است و کلمه «فَسُدِّخِلُوهُمْ» در آیه کدام مفهوم را می رساند؟

- ۱ «آمَنُوا بِاللَّهِ» - مالکیت مطلق خداوند بر عالم که دخل و تصرف را برای او رقم می زند.
- ۲ «آمَنُوا بِاللَّهِ» - خدا است که جهان را اداره می کند و به سوی مقصد معین هدایت می کند.
- ۳ «وَاعْتَصَمُوا بِهِ» - مالکیت مطلق خداوند بر عالم که دخل و تصرف را برای او رقم می زند.
- ۴ «وَاعْتَصَمُوا بِهِ» - خدا است که جهان را اداره می کند و به سوی مقصد معین هدایت می کند.

۶۰

یافتن یک دوست خوب، خواندن یک کتاب تأثیر گذار و هدایت گر و پیدا کردن فرصت توبه از جمله نمونه های سنت است که آیه نظیر آن عبارت است از:

۶۱

- ۱- سبقت رحمت بر غضب - وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ
- ۲- توفیق الهی - وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ
- ۳- سبقت رحمت بر غضب - مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ...
- ۴- توفیق الهی - مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ

کدام یک از جملات زیر در بحث قانونمندی و سنن حاکم بر عالم به مفهوم صحیحی اشاره کرده است؟

۶۲

- ۱- قانونمندی حاکم بر جهان تجلی قضاء الهی و زمینه آن به کارگیری اراده انسان است.
- ۲- امتحانات الهی تا جایی پیش می رود که فرد سربلند از بیرون آمده و کمال یابد.
- ۳- خداوند طی سنت املاء به آنانی که به دنبال دنیا هستند، بدون کم کاست دنیا را می دهد.
- ۴- اینکه فرد پس از شکست در ابتلائات الهی فرصت توبه می یابد بیانگر سنت توفیق است.

«گناهکارانی که خدا علاوه بر مهلت دادن، از امکانات نیز بهره مندشان می کند می پندارند که راهشان صحیح است»؛ این مفهوم ، بیانگر کدام ویژگی از سنت الهی است؟

۶۳

- ۱- وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ
- ۲- وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ
- ۳- مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ
- ۴- إِنَّمَا نُمِلُّ لَهُمْ لِيُزِدُوا إِثْمًا

بنا بر کدام سنت که انسان در می یابد که «روی آوردن دنیا و لذت های دنیوی به برخی انسان های گناهکار نشانه لطف خدا نیست»؟

۶۴

- ۱- سنت ابتلاء - چرا که حتی گناه کاران هم با بهره دنیوی که کسب می کنند، امتحان می شوند.
- ۲- سنت ابتلاء - زیرا در این سنت انسان همواره و از طریق خیر و شر مشمول امتحان است.
- ۳- سنت امداد - چرا که بنا بر این سنت خدا چه با نیکوکار و چه گناه کار با لطف خود رفتار می کند.
- ۴- سنت امداد - چرا که طی این سنت همه انسان ها زمینه پیش روی در انتخاب خویش را می یابند.

اینکه خدا با همه بندگان اعم از نیکوکار و گناه کار با لطف خود برخورد می کند، به کدام سنت اشاره دارد و کدام جمله در آن باره صحیح است؟

۶۵

- ۱- سنت امداد عام - در این سنت، افراد باطن خویش را مشخص می کنند.
- ۲- سنت سبقت رحمت - حتی غضب الهی هم از دریچه رحمت خدا است.
- ۳- سنت سبقت رحمت - در این سنت افراد باطن خویش را مشخص می کنند
- ۴- سنت امداد عام - حتی غضب الهی هم از دریچه رحمت خدا است

اگر بگوییم: «خدا امکانات و لوازم رسیدن به خواسته ها و هدف های دو گروه حق و باطل را به یک اندازه فراهم کرده » چگونه سخنی گفته ایم؟

۶۶

- ۱- صحیح - چرا که اقتضای سنت ابتلاء این است که همه افراد در معرض امتحان باشند.
- ۲- صحیح - چرا که لازمه سنت امداد این است که همه افراد شرایط اعمال اختیار داشته باشند.
- ۳- غلط - چرا که خداوند بنا به سنت سبقت رحمت، نسبت به اهل حق لطف بیشتری دارد.
- ۴- غلط - چرا که بنا بر سنت توفیق الهی، اهل حق بایستی امکان بیشتری داشته باشد.

اگر در آینده هستی با دقت به سنت ابتلاء نظر کنیم، کدام یک از غایات زیر را برای آن استنباط خواهیم نمود؟

۶۷

- ۱- رشد دادن و به ظهور رساندن استعداد های افراد
- ۲- پی بردن به تمایلات درونی و پنهان انسان ها
- ۳- نصرت و یاری رسانی به انسان های تلاش گر و مجاهد
- ۴- زمینه سازی برای رشد و تعالی انسان های مومن

اگر بخواهیم اثرگذاری شناخت قوانین را در قالب یک عبارت بیان کنیم، کدام گزینه مدد رسان ما است؟

۱. شناخت قوانین جهان معلول تغییر دیدگاه ما نسبت به وقایع و نگاه ممتاز ما به حوادث هستی است.
۲. شناخت قوانین حاکم بر زندگی انسان علت تغییر در روابط با خدا، خود، خلقت و دیگران است.
۳. شناخت قوانین جهان تابع تغییر دیدگاه انسان در روابط خویش با خدا، خود، خلقت و دیگران است.
۴. اصلاح نگرش انسان نسبت به تلخی‌ها و شیرینی‌های زندگی متبوع شناخت قوانین حاکم بر زندگی انسان است.

۶۸

درس ۷: بازگشت

در آیات قرآن کریم پاداش ایمان به خدا و تمسک به او چگونه توصیف شده است؟

۱. «إِنَّ اللَّهَ يُغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ»
۲. «لَيَبْدَلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا»
۳. «فَسَيَدْخُلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا»
۴. «لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ»

۶۹

کدام مورد، مفهوم عبارت «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ» را بیان نموده است؟

۱. مهر رخسار تو می‌تابد ز ذرات جهان
 ۲. چند آید این خیال و رود در سرای دل
 ۳. طمع ز فیض کرامت مبر که خلق کریم
 ۴. روی از خدا به هر که کنی شرک خالص است
- هر دو عالم پر ز نور و دیده نابینا چه سود
تا کی مقام دوست به دشمن رها کنیم
گنه ببخشد و بر عاشقان ببخشاید
توحید محض کز همه رو در خدا کنیم

۷۰

خداوند به کدام گروه از انسان‌ها با عبارت «لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ» بشارت می‌دهد و این رویکرد خدا از کدام دو صفت او برمی‌آید؟

۱. گناه‌کارانی که امید بخشش ندارند - غفران و رحمت الهی
۲. مسرفین در ستم بر خویش - ستاریت و غفران الهی
۳. گناه‌کارانی که امید بخشش ندارند - ستاریت و غفران الهی
۴. مسرفین در ستم بر خویش - غفران و رحمت الهی

۷۱

کدام گزینه درباره «در توبه»، «توفیق توبه» و «تکرار توبه» صحیح است؟

۱. در توبه همیشه باز است و توفیق توبه همواره میسر است - به معنی دور شدن از خداست.
۲. در توبه همیشه باز است ولی توفیق توبه همواره میسر نیست - انسان را محبوب خدا می‌کند.
۳. در توبه همیشه باز است و توفیق توبه همواره میسر است - انسان را محبوب خدا می‌کند.
۴. در توبه همیشه باز است ولی توفیق توبه همواره میسر نیست - به معنی دور شدن از خداست.

۷۲

کدام یک از آیات زیر، وضع کسی را به تصویر می‌کشد که به خود عالی خویش ستم کرده و مقصود از توبه چنین شخصی چه می‌باشد؟

۱. اَتُوبُهُ تُطَهِّرُ الْقُلُوبَ وَ تَغْسِلُ الذُّنُوبَ - قیام و انقلاب عیه درونی
۲. أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهُهُ هَوَاهُ - ایستادگی در برابر فریب‌های شیطان
۳. اَتُوبُهُ تُطَهِّرُ الْقُلُوبَ وَ تَغْسِلُ الذُّنُوبَ - ایستادگی در برابر فریب‌های شیطان
۴. أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهُهُ هَوَاهُ - قیام و انقلاب علیه موانع درونی

۷۳

خداوند پس از مخاطب قرار دادن بندگان گناه کار در آیه «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ» چه وعده‌ای به ایشان می‌دهد و کدام قضاوت در این باب صحیح است؟

۱. اِنَّ اللَّهَ يُغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعاً - تنها شرک به خداست که با توبه بخشیده نمی‌شود. ۷۴
۲. اِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ - تنها شرک به خداست که با توبه بخشیده نمی‌شود.
۳. اِنَّ اللَّهَ يُغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعاً - حتی شرک به خدا هم با توبه بخشیده می‌شود.
۴. اِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ - حتی شرک به خدا هم با توبه بخشیده می‌شود.

بنا بر آیه شریفه قرآن، کدام عوامل است که اگر دست به دست هم دهند، گناهان انسان را به حسنات مبدل می‌کنند؟

۱. استغفار قلبی با عزم راسخ برای جبران خطاهای پیشین ۷۵
۲. توبه انسان گناهکار به همراه ایمان و انجام عمل صالح
۳. جبران حقوق خدا و حق مردم به همراه استغفار حقیقی
۴. تنفر نسبت به گناهان گذشته و عدم تصمیم به تکرار آنها

سر آغاز هر حرکت از جمله حرکت به سمت رشد و کمال است و گام بعد عبارت است از

۱. اندیشه و تفکر - حرکت برای کسب کمالات و مدارج معنوی ۷۶
۲. عزم و تصمیم - حرکت برای کسب کمالات و مدارج معنوی
۳. اندیشه و تفکر - قصد و نیت برای دست‌یابی به آن هدف
۴. عزم و تصمیم - قصد و نیت برای دست‌یابی به آن هدف

چرا شیطان برای کشاندن انسان به شقاوت، او را گام به گام به سمت گناه می‌کشاند و حيله تسويف چه مشکلی برای فرد ایجاد می‌کند؟

۱. از رحمت خدا مأیوس شود و بگوید دیگر توبه‌ام پذیرفته نیست - ناامیدی از توبه ۷۷
۲. از رحمت خدا مأیوس شود و بگوید دیگر توبه‌ام پذیرفته نیست - عادت به گناه
۳. متوجه زشتی گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نکند - ناامیدی از توبه
۴. متوجه زشتی گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نکند - عادت به گناه

در بین موارد زیر کدام یک می‌تواند بهترین دریافت معرفتی از ماجرای باشد که بین بشر بن حارث و امام کاظم (ع) اتفاق افتاد؟

۱. شرط کمال انسان توبه است و اینکه انسان سعی در جبران گناهان خویش و اصلاح، داشته باشد. ۷۸
۲. لازمه کمال، بندگی است که مستلزم ترک گناه در محضر خدایی است که صاحب اصلی هستی است.
۳. بندگی خدا تابع توبه حقیقی است و توبه حقیقی مستلزم تغییر نگاه انسان نسبت به اعمال خویش است.
۴. راه جبران خطای انسان، توجه به امام است که ولایت الهی به او سپرده شده و باب حقیقی توبه است.

بُشَر بن حارث با کدام تذکر امام کاظم (ع) بود که به خود آمد و دست از معصیت بر داشت؟

۱. تذکر امام در باب عدم آزادگی بشر و اینکه یک انسان آزاده تن به بردگی نفس نمی‌دهد. ۷۹
۲. تذکر امام در باب عدم بندگی بشر و اینکه بنده خدا هیچ‌گاه بنده گناه نخواهد شد.
۳. تذکر امام در باب عدم آزادگی بشر و اینکه یک انسان آزاده در محضر خدا گناه نمی‌کند.
۴. تذکر امام در باب عدم بندگی بشر و اینکه بنده خدا حرمت صاحب خود را نگه می‌دارد.

بازگشت معبود در بحث توبه، چه معنایی به خود می‌گیرد و چه جایگاهی نسبت به توبه انسان ایفا می‌کند؟

۱. بازگرداندن انسان به سوی خویش و بیرون کشیدن او از گناه - تابع ۸۰
۲. بازگشت از عذاب بنده و گشودن درهای رحمت به سوی گناهکاران - علت
۳. بازگرداندن انسان به سوی خویش و بیرون کشیدن او از گناه - علت
۴. بازگشت از عذاب بنده و گشودن درهای رحمت به سوی گناهکاران - تابع

اگر بخواهیم به رابطه بین رحمت خدا و بازگشت انسان توبه کار بپردازیم، کدام گزینه واجد ترتیب صحیح تری است؟

- ۱ بازگشت خدا و باز شدن درهای رحمت - بازگشت آرامش به قلب - بازگشت بنده گناهکار
- ۲ بازگشت بنده گناهکار - بازگشت آرامش به قلب - بازگشت خدا و باز شدن درهای رحمت
- ۳ بازگشت بنده گناهکار - بازگشت خدا و باز شدن درهای رحمت - بازگشت آرامش به قلب
- ۴ بازگشت آرامش به قلب - بازگشت بنده گناهکار - بازگشت خدا و باز شدن درهای رحمت

۸۱

عادت به گناه ناشی از کدام یک از حیل‌های شیطان در دوری انسان از توبه است و چرا از این کار شیطان باید به عنوان یک دام یاد کرد؟

- ۱ حاصل به تسویف کشاندن انسان گناه کار است. - در وجود انسان بذر یأس می‌کارد.
- ۲ ثمره دعوت انسان به گناه با امید به توبه است. - ترک گناه را برای انسان سخت می‌کند.
- ۳ حاصل به تسویف کشاندن انسان گناه کار است. - ترک گناه را برای انسان سخت می‌کند.
- ۴ ثمره دعوت انسان به گناه با امید به توبه است. - در وجود انسان بذر یأس می‌کارد.

۸۲

اولین حربه شیطان در دور کردن انسان از توبه کدام است و سرانجام پیاده سازی این دام از سوی دشمن آشکار کدام است؟

- ۱ انسان گناه کار را به تسویف می‌کشاند. - انسان از رحمت الهی مأیوس می‌شود
- ۲ به انسان می‌گوید که گناه کن و بعد توبه کن. - میل به توبه در انسان خاموش می‌شود
- ۳ انسان گناه کار را به تسویف می‌کشاند. - میل به توبه در انسان خاموش می‌شود
- ۴ به انسان می‌گوید که گناه کن و بعد توبه کن. - انسان از رحمت الهی مأیوس می‌شود

۸۳

اگر با ژرف اندیشی به هستی نظر کنیم، کدام یک از موارد زیر می‌تواند استبطا دقیق تری درباره انسان و سایر مخلوقات باشد؟

- ۱ ایستادگی در برابر موانع بیرونی تنها امتیاز انسان نبوده بلکه او قادر به ایستادگی در برابر موانع درونی هم هست.
- ۲ ستم روا داشتن به خود که به معنای پیروی از نفس اماره و سرپیچی از فرمان خداست، نوعی انقلاب علیه خویش است.
- ۳ تنها انسان‌های توبه کار هستند که قادرند بر علیه خویش انقلاب کرده و خود را از ظلم نفس نجات دهند.
- ۴ ایستادگی در برابر موانع درونی همان انقلاب علیه خویش است که از ظرفیت بالای انسان نسبت به سایر مخلوقات حکایت می‌کند.

۸۴

درس ۸: زندگی در دنیای امروز و

عمل به احکام الهی

ارتباط جنسی خارج از چارچوب خانواده و شرع، مصداقی از انحرافات بیگانه شده در کدام عبارت قرآنی است؟

- ۱ «وَمَنْ النَّاسُ مَنْ يَتَّخِذْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا»
- ۲ «وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ»
- ۳ «قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَاعٌ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا»
- ۴ «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ»

۸۵

وقتی گفته می‌شود «مسلمانان بین دین و دنیای خود، دین را ترجیح می‌دهند»، مقصودمان کدام آیه است و این آیه واجد چه مفهومی است؟

۱. یَسْتَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهَا ... - اساس دین اسلام بر پایه احکام الهی و اخلاقی است.
۲. أَفَمَنْ أَشَسَّ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ ... - اساس دین اسلام بر پایه احکام الهی و اخلاقی است.
۳. یَسْتَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهَا ... - لزوماً تمام محرمات دین اسلام خالی از فایده نیستند.
۴. أَفَمَنْ أَشَسَّ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ ... - لزوماً تمام محرمات دین اسلام خالی از فایده نیستند.

۸۶

منظور از «میسر» در آیات قرآن کدام یک از موارد زیر است و خداوند چه وصفی از آن کرده است؟

۱. شراب - هیچ سرانجامی جزء خسران برای انسان ندارد.
۲. شراب - گناه آن برای انسان از سودش بیشتر می‌باشد.
۳. قمار - هیچ سرانجامی جزء خسران برای انسان ندارد.
۴. قمار - گناه آن برای انسان از سودش بیشتر می‌باشد.

۸۷

بنا بر تعالیم انسان‌ساز اسلام، کدام یک از موارد زیر درباره تزکیه نفس درست بیان شده و شرح صحیح آیه «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا» کدام است؟

۱. تزکیه زمانی اتفاق می‌افتد که شخص توبه کرده باشد و با پاک شدن نفس از آلودگی آغاز می‌شود - تزکیه معلول رستگاری است.
۲. تزکیه زمانی اتفاق می‌افتد که نفس از آلودگی پاک شود و این کار با توبه از گناهان آغاز می‌شود - تزکیه معلول رستگاری است.
۳. تزکیه زمانی اتفاق می‌افتد که شخص توبه کرده باشد و با پاک شدن نفس از آلودگی آغاز می‌شود - تزکیه علت رستگاری است.
۴. تزکیه زمانی اتفاق می‌افتد که نفس از آلودگی پاک شود و این کار با توبه از گناهان آغاز می‌شود - تزکیه علت رستگاری است.

۸۸

آیه شریفه قرآن که می‌فرماید: «و بسا چیزی را دوست نمی‌دارد و آن برای شما خوب است و...» در پی افاده کدام مفهوم است و علل و دلایل خاص دستورات الهی را چه می‌نامند؟

۱. حقانیت منع و تجویز احکام الهی برآمده از مطلوبیت‌های انسان نیست. - حکمت احکام
۲. مقابله انسان با احکام الهی سبب می‌شود که انسان منافع آن را درک نکند. - رسالت احکام
۳. حقانیت منع و تجویز احکام الهی برآمده از مطلوبیت‌های انسان نیست. - رسالت احکام
۴. مقابله انسان با احکام الهی سبب می‌شود که انسان منافع آن را درک نکند. - حکمت احکام

۸۹

چرا در مسیر وصول به نعمات الهی، لزوماً هر راهی، کارایی لازم را ندارد و کدام عبارت مبین صدق این حقیقت است؟

۱. زندگی دینی تنها شیوه قابل اعتمادی است که مقابل هر انسان خردمند قرار دارد - هدف بزرگ با یک زندگی بدون برنامه سازگار نیست.
۲. زندگی دینی تنها شیوه قابل اعتمادی است که مقابل هر انسان خردمند قرار دارد - لازمه سعادت انسان، عمل به احکام الهی است.
۳. میان نعمت‌های الهی و بایدها و نبایدهای دین ارتباط و هماهنگی برقرار است - هدف بزرگ با یک زندگی بدون برنامه سازگار نیست.
۴. میان نعمت‌های الهی و بایدها و نبایدهای دین ارتباط و هماهنگی برقرار است - لازمه سعادت انسان، عمل به احکام الهی است.

۹۰

از آنجا که قرار است احکام و قوانین اسلام را مورد بررسی قرار دهیم، کدام گزینه خالی از اشکال نمی‌باشد؟

۱. احکام و قوانین دین اسلام علاوه بر زندگی دنیا، سعادت اخروی را نیز تأمین می‌کند.
۲. بایدها و نبایدهای دین را باید با قوانین بشری مقایسه کنیم تا به چرایی احکام دست یابیم.
۳. گاهی مجازاتی را که برای یک عمل در نظر گرفته شده، برای رفع مانع راه سعادت ابدی است.
۴. زندگی دینی تنها راه مطمئن و قابل اعتمادی است که پیش روی هر انسان عاقلی قرار دارد.

۹۱

اگر با ژرف‌اندیشی به معارف بلند اسلامی توجه نماییم، کدام‌یک از گزینه‌های زیر را تأیید نخواهیم کرد؟

۱. آموزه‌های اسلام در هردوره و زمانی به عنوان یک آیین بدون نقص قابل پیاده‌سازی و اجراست.
۲. هراندازه هم که زندگی بشریت پیچیدگی بیشتری یابد، معارف اسلام به نیازهای آن پاسخ می‌دهد.
۳. انحراف جوامع اگرچه آبستن خواسته‌های جدید است، اما اسلام هم می‌تواند مطابق آن حکم دهد.
۴. کار استنباط و استخراج پاسخ مناسب برای نیازهای روز بشر برعهده فقها و مجتهدین اسلامی است.

۹۲

در بین موارد زیر کدام‌یک را نمی‌توان از مصادیق واجبات کفایی به‌شمار آورد؟

۱. تولید انواع آثار هنری به منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی و مبارزه با تهاجم فرهنگی و ابتذال اخلاقی
۲. تولید فیلم‌های سینمایی، تلویزیونی و مستند در شرایط ویژه و به نیت اعتلای فرهنگ اسلامی و تربیت دینی
۳. فراهم کردن امکانات بازی‌های ورزشی برای دور شدن افراد جامعه از فساد و بی‌بندوباری‌های دنیای کنونی
۴. شرکت در مجالس و جشن‌های مذهبی و ملی با نیت این‌که موضوع مؤکد صله رحم تقویت و تحکیم پیدا کند.

۹۳

درس ۹: پایه‌های استوار

اگر بخواهیم تمدن اسلامی را بر اساس محور آیه «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ...» مورد توجه قرار دهیم، کدام ویژگی را برنخواهیم گزید؟

۹۴

۱. جامعه به گونه‌ای پیش رود که متناسب با امیال اشخاص اداره نشود.
۲. امکان رشد برای همه انسان‌ها در یک چنین جامعه‌ای فراهم باشد.
۳. مظلوم بتواند در جامعه مد نظر، به راحتی حق خود را از ظالم بگیرد.
۴. نعمت‌های و ثروت‌های جامعه صرفاً در انحصار گروهی محدود نباشد.

بنا به مفهوم آیه «قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ...»، کدام گروه قادر به درک تفاوت حقیقی عالمان و جاهلان‌اند و کدام ویژگی را می‌توان در تمدن اسلامی به عنوان شاخصه علمی در نظر گرفت؟

۹۵

۱. اولوالالباب - دانش را چند شاخه نکرده بودند تا وحدت بین علوم حفظ شود.
۲. قوم یتفکرون - دانشجویان اروپایی برای تحصیل به دانشگاه‌های اسلامی می‌شتافتند.
۳. اولوالالباب - دانشجویان اروپایی برای تحصیل به دانشگاه‌های اسلامی می‌شتافتند.
۴. قوم یتفکرون - دانش را چند شاخه نکرده بودند تا وحدت بین علوم حفظ شود.

«آنان که یتیمان را از خود می‌رانند و دیگران را به اطعام مساکین تشویق نمی‌نمایند، اوصاف کدام گروه است و ایشان از محتوای کدام آیه فاصله گرفته‌اند؟

۹۶

۱. تکذیب‌کنندگان دین - لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ...
۲. منکران ولایت الهی - لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ...
۳. تکذیب‌کنندگان دین - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ...
۴. منکران ولایت الهی - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ...

اگر آیات قرآن را ملاک استنباط پایه‌های تمدن اسلام بدانیم، کدام گزینه دربارهٔ آیهٔ «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا...» صحیح است؟

- ۱ این آیه مشتمل بر سه اصل اساسی است که طبق آیه نبوی، رستگاری انسان معلول شهادت به حقانیت معیار اول است.
- ۲ سه معیار اساسی تمدن اسلام در این آیه آمده که طبق آیه نبوی، رستگاری انسان معلول شهادت به معیار دوم است.
- ۳ این آیه مشتمل بر دو اصل اساسی است که طبق آیه نبوی، رستگاری انسان معلول شهادت به حقانیت معیار اول است.
- ۴ دو معیار اساسی تمدن اسلام در این آیه آمده که طبق آیه نبوی، رستگاری انسان معلول شهادت به معیار دوم است.

۹۷

خداوند در آیهٔ «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا...» اجردهی خویش را منتسب به کدام یک از شئون خویش کرده است و کدام مورد توانست افق نگاه‌های انسان‌های پیش از اسلام را فراتر ببرد؟

- ۱ ربوبیت - فهم این مطلب که غایت زندگی انسان باید تقرب به خداوند باشد.
- ۲ ولایت - درک این موضوع که حیات انسان تنها منحصر در عالم مادی نیست.
- ۳ ربوبیت - درک این موضوع که حیات انسان تنها منحصر در عالم مادی نیست.
- ۴ ولایت - فهم این مطلب که غایت زندگی انسان باید تقرب به خداوند باشد.

۹۸

حدیث شریف پیامبر اکرم (ص) که فرمودند: «برترین جهاد، سخن حقی است که انسان در مقابل سلطانی ستمگر بر زبان آورد، با مفهوم کدام آیه قرآن ارتباط معنایی دارد؟

- ۱ أَقَمْنَ أَسْسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٍ أَمْ مَنْ أَسْسَ...
- ۲ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ...
- ۳ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ.
- ۴ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ...

۹۹

درس ۱: تمدن جدید و مسئولیت ما

اگر قرار باشد اصلی‌ترین مواردی را که در شناخت نقاط قوت و ضعف تمدن غرب دارای مطلوبیت است، با حفظ ترتیب بیان کنیم، به کدام مورد خواهیم رسید؟

- ۱ ارتباط مستقیم ما مسلمانان با این تمدن جدید - تاثیرپذیری و افزایش تاثیرگذاری ما بر روی تمدن جدید
- ۲ ارتباط مستقیم ما با این تمدن جدید - بهره‌گیری و عبرت از نقاط مثبت و منفی برای احیای تمدن اسلامی
- ۳ بهره‌گیری و عبرت از نقاط مثبت و منفی برای احیای تمدن اسلامی - تاثیرپذیری و تاثیرگذاری ما بر آن
- ۴ افزایش قدرت اثرگذاری با حفظ آگاهی و هوشیاری - بهره‌گیری و عبرت از نقاط مثبت و منفی برای احیای تمدن اسلامی

۱۰۰

پاسخنامه تشریحی

۱	گزینه ۱ این حدیث اشاره به این دارد که تمام مخلوقات وجودشان را از خدا گرفته و به سبب او پا به عرصه هستی گذاشته‌اند. رد گزینه: دقت کنید که منظور از این نور، نور فیزیکی نیست که بگویم مخلوقات نورشان را از خدا می‌گیرند. گزینه ۴ با اشاره به عبارت «به یک اندازه، غلط شده است».
۲	گزینه ۱ - دقت کنید که برای افزایش معرفت نسبت به خدا، خوب است ساعتی را صرف تفکر در آیات و نشانه‌های الهی کنیم. پس راه افزایش معرفت، تفکر در آیات خدا است. - آیه گزیده‌های «۱» و «۲» با اشاره به عبارت «لَا يَاتُ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ» به ضرورت تفکر در آیات خدا اشاره دارد. - روایات گزیده‌های «۱» و «۳» با اشاره به عبارت «ادمان التفکر فی الله» هم به اهمیت تفکر اشاره می‌کند.
۳	گزینه ۲ دقت کنید که ذات خدا قابل شناخت نیست اما ذات آسمان و زمین که محدوداند قابل شناخت است. همچنین ما می‌توانیم صفات و اسماء خدا را هم بشناسیم.
۴	گزینه ۱ «قرآن کریم ما را به معرفت عمیق‌تر (نسبت به شناخت فطری و موخر نسبت به آن) درباره‌ی خداوند فرا می‌خواند و راه‌های گوناگونی برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال (به‌واسطه‌ی یک شناخت اکتسابی) او به ما نشان می‌دهد. یکی از این راه‌ها تفکر درباره‌ی نیازمندی جهان در پیدایش خود به آفریننده و خالق است.» حواستان باشد که شناخت فطری همان‌طور که گفته شده یک شناخت اولی و از جنس درک کلی از حضور خدا در عالم است؛ یعنی برای شناخت صفات تلاش مضاعفی می‌طلبد.
۵	گزینه ۳ در بین گزینه‌ها این تنها گزینه ۳ است که به نیازمندی خلق اشاره نکرده و بی‌نیازی خدا را بیان کرده است درحالی‌که در بیت مذکور به این مفهوم پرداخته نشده.
۶	گزینه ۱ این بیت از دو مصرعی تشکیل شده است که هر دو به نیازمندی انسان اشاره دارند و گزینه‌ای که هر دو قسمت آن به نیازمندی انسان اشاره کرده‌اند، تنها گزینه ۱ است. (سایر گزینه‌ها اوصاف خدا را بیان می‌کنند).
۷	گزینه ۲ دقت کنید که رابطه خدا با عالم در پیدایش شبیه به رابطه بین بنا و بنا نیست چرا که بنا هیچ چیز را ایجاد نمی‌کند اما خدا همه‌چیز را از هیچ می‌آفریند.
۸	گزینه ۴ وقتی به نیازمندی بنا اشاره کرده‌ایم پس بی‌نیازی او را سلب کرده‌ایم (غنی و حمید)، و اثبات کرده‌ایم که خود او هم به خدا نیازمند است و این با مصرع «ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست، قرابت مفهومی دارد».
۹	گزینه ۴ اگر اندکی دقت کنیم، درمی‌یابیم که یک تفاوت بنیادین میان این دو رابطه وجود دارد. بنا نه چسبندگی گچ را ایجاد می‌کند و نه سختی و استحکام سنگ را؛ به عبارت دیگر بنا نه اجزای ساختمان را پدید آورده و نه خواص آن اجزا را. کار بنا فقط جابه‌جا کردن مواد و چینش آنها است. اما خداوند، خالق سنگ و گچ و چوب و خواص آنها و حتی خالق خود بنا است.
۱۰	گزینه ۲ ما برای شناخت فطری تلاشی نمی‌کنیم، چرا که اکتسابی به‌شمار نمی‌رود. (رد گزینه‌های ۱ و ۳) درک حضور خدا در جهان یک شناخت فطری است (رد گزینه ۴) و این تفکر درباره‌ی خداست که مکمل شناخت فطری به‌شمار می‌رود.
۱۱	گزینه ۴ مصرعی که در سوال به آن اشاره شده است به بی‌نیازی خدا اشاره داشته و صفت خدا را بیان می‌کند و تنها در گزینه ۴ است که هر دو قسمت به صفت خدا اشاره دارد.
۱۲	گزینه ۴ با توجه به دو مقدمه فوق می‌توانیم نتیجه بگیریم که ما و مجموعه پدیده‌های جهان، در پدید آمدن و هستی‌یافتن به آفریننده‌ای نیازمندیم که به ما هستی بدهد و ما را پدید آورد؛ آن آفریننده‌ای که خودش دیگر پدیده نباشد و هستی در ذاتش باشد. این موجود برتر و متعالی خدا نامیده می‌شود.
۱۳	گزینه ۴ اگر به گزینه‌ها توجه کنید، ۳ گزینه اول به نوعی به ذاتی و یا غیراکتسابی بودن شناخت فطری اشاره کرده که درست است، اما گزینه ۴ به کسب معرفت اشاره کرده که منطبق بر شناخت فطری نیست.
۱۴	گزینه ۳ موجودات جهان همواره و پیوسته و دائمی و در هر آن به خدا نیازمند هستند و این‌گونه به پیشگاه او عرض نیاز می‌کنند. «ما چو نایم و نوا در ما ز توست / ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست، مولوی در این بیت موجودات را به یک نی تشبیه می‌کند که صدای درون آنها به نوای پیوسته صاحب آن وابسته است. هم‌چنین موجودات را به کوهی تشبیه می‌کند که ماندن صدای آن به فریاد کننده آن وابستگی دائمی دارد».
۱۵	گزینه ۳ دقت کنید که مقدمه دوم به نیازمندی یک پدیده به پدیدآورنده اشاره داشت و این آیه هم با آوردن کلمه «فقرا» خطاب به انسان‌ها، به این نیازمندی اشاره دارد؛ پس گزینه ۳ صحیح است.
۱۶	گزینه ۴ دقت کنید وقتی گفته می‌شود «پدیده»، منظور موجودی است که وجود دیگری او را خلق کرده است و این وصف شایسته‌ی خداوند نمی‌باشد. (رد گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳)
۱۷	گزینه ۲ توجه داشته باشید که فقر در این آیه به معنای فقر وجودی مخلوق در برابر خداست و از یاد نبرید که خدا پدیده نیست. (با این بیان تنها گزینه ۲ است که می‌تواند صحیح باشد). نکته مهم دیگر این است که انسان در هر حالی نسبت به خدا فقیر است.
۱۸	گزینه ۲ دقت کنید وقتی گفته می‌شود «پدیده»، منظور موجودی است که وجود دیگری او را خلق کرده است و این وصف شایسته‌ی خداوند نمی‌باشد.

۱۹	گزینه ۲ «مقدمه دوم: پدیده‌ها که وجودشان از خودشان نیست، ضرورتاً برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد و وجودش از خودش باشد؛ همان‌طور که چیزهایی که شیرین نیستند، برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد.»
۲۰	گزینه ۳ اینکه گفته شود اثری از ما نمی‌ماند، پس یعنی ما قبلاً پیدایش مان رقم خورده و حالا نوبت به بقاء می‌رسد.
۲۱	گزینه ۴ آیه «اللّٰهُ الصَّمَدُ، بیا نگر بی‌نیازی خداوند است که با عرض نیاز دائمی و پیوسته موجودات به پیشگاه خدا در آیه «يَسْتَلْهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ : هر آنچه در آسمان‌ها و زمین است، پیوسته از او درخواست می‌کنند، او همواره دست‌اندر کار امری است.» مرتبط است.
۲۲	گزینه ۲ با توجه به آیات ۱۶ سورة رعد پرسش و پاسخ هر دو از خداست. خداوند از مشرکان که خالقیت خدا را قبول ندارند می‌پرسد که بگو رب و پروردگار آسمان‌ها و زمین کیست (قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) ولی مشرکان پرستش خدا و کمک خواستن از او و نفی شرک را نمی‌پذیرند و سرپرستانی غیر از خدا را برای خود انتخاب کرده‌اند.
۲۳	گزینه ۳ عبارتی که در سؤال آمده است، مربوط به ولایت خداست که در آیه «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا» به طور کامل بیان شده است.
۲۴	گزینه ۳ در مسأله توسل، آن زمانی گرفتار شرک شده‌ایم که اولیاء خدا را مستقل از خدا بدانیم و تصور کنیم که توان ایشان از خودشان است اما اگر آن‌ها را مورد اذن خدا بدانیم و وسیله نزدیکی به او تصور کنیم نه تنها گرفتار شرک نشده ایم بلکه از یک قانون الهی بهره برده ایم. / آیه موجود در گزینه‌های ۱ و ۲ مربوط به ربوبیت نمی‌باشد.
۲۵	گزینه ۴ خداوند ابتدا با صفت احد معرفی شده است. توجه کنید که احد به معنای یگانه‌ای است که دومی ندارد، نه یکتایی که از مابقی برتر باشد.
۲۶	گزینه ۱ در عبارت «لا اله الا هو»، لفظ «الله» به توحید ذاتی، شامل خالقیت و ربوبیت اشاره دارد. لفظ «اله» به معنای معبود، به توحید عملی اشاره می‌کند. لفظ «لِيَجْمَعَنَّكُمْ» بر جمع کردن همه انسان‌ها اعم از جسم و روح در قیامت تأکید دارد و تأکید بر قطعیت معاد است. در دومین آیه شریفه ذکر شده، کلید واژه «فَأَتَّبِعْنِي» (به مفهوم تبعیت و اطاعت) بیانگر توحید عملی است.
۲۷	گزینه ۲ اگر خوب سؤال را بخوانید در می‌یابید که ما قرار است اولیاء غیر خدا را رد کنیم، پس در واقع باید مالکیت غیر خدا را مردود بشماریم چرا که اگر معبودی مالک نباشد، ولی هم نخواهد بود و برای رد مالکیت غیر خدا باید از عبارت «لَا يَمْلِكُونَ لِنَفْسِهِمْ ثَمَنًا وَلَا ضَرًّا» بهره‌مند شویم.
۲۸	گزینه ۳ اگر به محتوای آیه توجه کنید خدا در مقام توبیخ مشرکان است و آنها را به خاطر شرکشان توبیخ می‌کند پس مثل آن‌ها مثل انسان‌های کور و یا تاریکی در برابر نور (توحید و یکتاپرستی) است. (یادتان باشد که در مقابل توحید، شرک و در مقابل مؤحد مشرک است.)
۲۹	گزینه ۳ دقت کنید که مورد ۱ و ۲ و ۴ تنها با گفتن این جمله حاصل می‌شود اما مورد سوم بنا به بیان کتاب به التزام عملی فرد بستگی دارد و تنها با گفتن این جمله محقق نمی‌شود. با بیان این جمله، با گفتن این عبارت تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می‌شد و دفاع از او در برابر دیگر مسلمانان واجب می‌گشت و در زمره برادران و خواهران دینی قرار می‌گرفت و التزام به آن سبب می‌شود که همه زندگی فرد تازه مسلمان را در رابطه با خدا، خویشستن، خانواده، اجتماع و دیگر مخلوقات تغییر می‌داد.
۳۰	گزینه ۴ هرچه از خالقیت به سوی ربوبیت برویم، مسئولیت سخت‌تر شده و طبعاً دایره شرک هم بالاتر می‌رود. (عکس این مسئله هم برقرار است به این معنا که شرک در خالقیت خیلی فراگیر نیست.)
۳۱	گزینه ۳ بحث صاحب اختیاری در عالم به ربوبیت خدا مرتبط است و از دیگر جنبه‌های ربوبیت مسأله هدایت است که نمی‌تواند مستقلاً در جهان اتفاق بیافتد. (رد گزینه ۱: دقت کنید که یک پدر نسبت به فرزند خویش تدبیر دارد، اما نه به‌طور مستقل)
۳۲	گزینه ۱ باغبان، وقتی خود را با دیگران، یعنی کسانی که در کشت درخت دخالتی نداشته اند، مقایسه می‌کند، می‌بیند که این زراعت کار خودش است. اما وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می‌کند، می‌بیند که هم خودش و هم نیرو و توانش از آن خداست.
۳۳	گزینه ۴ بنا به محتوای آیه، کسی که هوای نفس را معبود خود قرار داده است ضمانت پیامبر (ص) برایش سودی نخواهد داشت.
۳۴	گزینه ۲ اگر کسی دل هوای نفس و بت درون سپرده او را عبور خود قرار دهد و خواهش‌ها و اوامر نفسانی را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد، در حقیقت چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است و هدایتگری پیامبر اکرم (ص) در مورد این شخص تأثیری ندارد.
۳۵	گزینه ۲ پیروی از هوای نفس همان پیروی از بت درون و پیروی از طاغوت همان پیروی از بت بیرون است که هر دو این موارد تحت عنوان شرک عملی فردی در کتاب مطرح شده‌اند.
۳۶	گزینه ۴ مواردی که در سوال آمده است هر دو معلول بوده و به نوعی نتیجه دنیاگرایی به‌شمار می‌روند.
۳۷	گزینه ۱ امروزه در بازار سبک زندگی، سبک‌ها و روش‌های گوناگونی از زندگی عرضه و تبلیغ می‌شود که ما باید از میان آنها دست به انتخاب بزنیم و بهترین را انتخاب کنیم. پس باید انتخاب ما براساس فکر و به‌دور از احساسات باشد و دلیلی محکم و عقل‌پسند از آن حمایت کند.
۳۸	گزینه ۴ در این آیه به‌صراط مستقیم اشاره‌ای نشده است و از این جهت گزینه چهارم نمی‌تواند پاسخ مدنظر این سؤال باشد.
۳۹	گزینه ۳ در این حدیث به برتری حسن فاعلی نسبت به حسن فعلی اشاره شده است یا همان نیت انجام کار. در سه گزینه ۱، ۲ و ۴ به نوعی به نکته بالا اشاره شده است، اما در گزینه سوم به مفهومی اشاره شده است که از این حدیث و نکته اصلی آن قابل برداشت نیست.

۴۰	گزینه ۱ یبتی که در این سوال بیان شده است به مسأله افزایش معرفت اشاره دارد. اگر به مفهوم مصراع اول دقتی کنید به بحث معرفت عمیق یا همان مشاهده خدا در مخلوقات عالم اشاره کرده است که با حدیث گزینه ۱ هم مفهوم می باشد.
۴۱	گزینه ۲ خداوند در آیه مذکور، انسان را مورد خطاب قرار داده و او را بازخواست می کند: «ای فرزندان آدم! آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرسید که او دشمن آشکار شماست؟» که منظور از پیمان و عهد همان گرایش فطری پرستش است.
۴۲	گزینه ۳ نهایت عزت ← «أَنْ أَعْبُدُونِي...» بالاترین افتخار ← پذیرش توحید در ربوبیت (پروردگار بودن خداوند) آیه قسمت اول در گزینه های ۳ و ۴ به اخلاص در بندگی توجه می دهد. حضرت امیر مومنان علی (ع) می فرماید: «خدا، مرا این عزت بس که بنده تو باشم و این افتخار بس که تو پروردگار منی». با استفاده از کلید واژه بندگی می توان فهمید که عزت، در بندگی خداوند بوده و بالاترین افتخار نیز پذیرش توحید در ربوبیت است.
۴۳	گزینه ۱ انسان مؤمن علاوه بر اینکه می کوشد نیت خود را خالص کند و عمل را به خاطر خدا انجام دهد (حسن فاعلی)، تلاش می کند عمل را به همان صورت که خدا دستور داده است انجام دهد، یعنی عمل را از جهت کمیت، کیفیت، زمان، مکان و شیوه، به همان طوری انجام دهد که خداوند می خواهد.
۴۴	گزینه ۱ پیوند محکمی میان معرفت به خداوند و ایمان به او وجود دارد. همچنین ارتباط دقیقی میان ایمان به خدا و اخلاص برقرار است. بنابراین افزایش معرفت به خداوند، به واسطه افزایش ایمان، انسان را مزین به اخلاص می نماید: افزایش معرفت و شناخت ← افزایش ایمان ← افزایش اخلاص پیامبر (ص) در حدیث: «افضل العبادة ادمان التفكير في الله و في قدرته: برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست» به تفکر و اندیشیدن (کسب معرفت و شناخت) توصیه فرموده اند.
۴۵	گزینه ۳ موردی که در سؤال آمده است از شروط صحت عمل است که به حسن فعلی اشاره دارد. حسن فاعلی نقش علت را برای حسن فعلی ایفا می کند.
۴۶	گزینه ۲ اگر به گزینه دوم توجه کنید، کلمه مستقل باعث غلط بودن این گزینه شده است زیرا اختیار انسان در طول اختیار خداست نه به صورت مستقل.
۴۷	گزینه ۴ وجود اختیار و اراده در انسان ناشی از اراده الهی و خواست خداست. به عبارت دیگر، خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد. در فعل اختیاری، تازمانی که ما اراده کاری را نکرده ایم، آن کار انجام نمی گیرد؛ در عین حال، وجود ما، اراده ما و عملی که از ما سر می زند همگی وابسته به اراده خداوند است؛ یعنی اراده انسان در طول اراده خداست و با آن منافات ندارد.
۴۸	گزینه ۳ اینکه خدا آب را خلق کرده است به قضا الهی مربوط است. اینکه ما اختیار بهره گیری از آن را داشته باشیم همان قدر الهی به شمار می رود.
۴۹	گزینه ۲ خداوند متعال، متناسب با همین قوه اختیار، بشر را راهنمایی کرده و او را مختار گذاشته است که از راهنمایی خداوند استفاده کند و سپاسگزار باشد، یا ناسپاسی کند و از هدایت و لطف الهی بهره نبرد: «أَنَا هَدَيْتُهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا» رد گزینه ۳: دقت کنید که اختیار انسان به معنای مجوز خدا برای هر انتخابی نیست.
۵۰	گزینه ۳ اینکه انسان دارای اختیار باشد از تقدیرات الهی است یعنی خدا مقدر کرده انسان با اختیار عمل کند و این ویژگی برای او ذاتی است.
۵۱	گزینه ۱ انسان خدانشناس می داند که فقط با زندگی در یک جهان قانونمند، که پشتوانه آن علم و قدرت خداست، وی امکان حرکت و فعالیت دارد، زیرا با زندگی در چنین جهانی است که او می تواند قوانین حاکم بر جهان هستی و خلقت را بشناسد و برای رفع نیازهای خود از آنها استفاده کند و به هدف های خود برسد. به عبارت دیگر، او در جهانی زندگی می کند که قدر و قضای الهی بر آن حاکم است.
۵۲	گزینه ۳ در آیه ای که در سوال آمده ابتدا به هدایت گری انسان اشاره شده است (جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ) سپس گفته شده که انسان دارای اختیار است و تصمیم اوست که یا به سود او یا بر علیه او رقم می خورد (فَمَنْ أَبْصَرَ فَلَنْفُسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا). / گزینه ۳ اصلاً مربوط به این آیه نمی باشد.
۵۳	گزینه ۳ دقت کنید که کلمه «ردیف» به معنای «عرض» است در حالی که اختیار انسان در طول اختیار خداست.
۵۴	گزینه ۲ دقت داشته باشید که نقشه عالم همان قدر و اجرا و آفرینش این نقشه همان قضای الهی است. تنها گزینه ای که به این نکته به درستی اشاره کرده است همان گزینه ۲ است.
۵۵	گزینه ۳ آیه ای که در سوال آمده است به تبعات انتخاب اختیاری انسان که در قسمت «فَمَنْ أَبْصَرَ فَلَنْفُسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا» به آن پرداخته شده اشاره می کند و بیانگر این است که خداوند عادل است و این تبعات به دلیل انتخاب اختیاری انسان است نه به جهت اینکه خدا به بندگان ظلم کرده باشد.
۵۶	گزینه ۱ دقت شود که سنت ابتلا با کلید واژه فتنه در آیه «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ» از مردم کسی هست که خداوند را بر یک جانب و کناره ای [تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی] عبادت و بندگی می کند. پس اگر چیزی به او رسد، دلش به آن آرام می گیرد و اگر بلایی به او رسید، از خدا رویگردان می شود. او در دنیا و آخرت (هر دو) زیان می بیند. این همان زیان آشکار است.؛ اشاره شده است و رویگردانی از خدا، واکنش عابدان از روی تردید برابر فتنه ها و ابتلائات است.

۵۷	گزینه ۳ عبارت «جاهدوا فینا، به تلاش و انجام عمل صالح در مسیر رضایت خدا اشاره دارد.
۵۸	گزینه ۳ طبق آیه شریفه «فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسُخِّدْ لَهُمْ فِي رَحْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَ يَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا»: «و اما کسانی که به خدا گرویدند و به او تمسک جستند. به زودی [خدا] آنان را در جوار رحمت و فضلی از جانب خویش درآورد، و ایشان را به سوی خود، به راهی راست، هدایت کند، هدایت به راه راست در گرو ایمان و تمسک به خداست و داخل شدن در رحمت و فضل الهی را نیز به دنبال می آورد.
۵۹	گزینه ۱ آیه اول به سنت ابتلاء اشاره دارد و در انتها با آوردن عبارت «إِنَّا لَنُرْجِعُونَ» یاد آوری می کند که همه به سوی خدا باز می گردند. آیات گزینه ۲ و ۴ به سمت املاء اشاره دارد نه ابتلاء.
۶۰	گزینه ۴ سرآغاز هر حرکتی اندیشه و تفکر است. اما گام بعد در کسب کمالات و مدارج معنوی و انسانی با انجام واجبات و ترک محرمات ممکن است. این سیر با دشواری هایی همراه است اما یادمان نرود که خداوند، قدرتمندترین قدرتمندان، پشتیبان انسان در این مسیر است - (واعتصموا به، به او تمسک جستند) - (فسید خلم) بیانگر فاعلیت خداوند است که ناشی از ربوبیت و اراده اوست.
۶۱	گزینه ۲ از جلوه های دیگر توفیق الهی، ایجاد زمینه مناسب برای رشد و تعالی شخص مؤمن می باشد؛ مانند یافتن دوست خوب، شرکت در یک جلسه قرآنی، خواندن یک کتاب تأثیر گذار و هدایت گر و پیدا کردن توفیق توبه و استغفار.
۶۲	گزینه ۴ گزینه ۱ به جای قضا باید قدر باشد، گزینه ۲: امتحانات الهی همیشگی است، گزینه ۳ سنت امداد است نه املاء.
۶۳	گزینه ۳ مطلبی که در سوال بیان شده است نشان از این دارد که وقوع این سنت پوشیده است و این مسأله در عبارت «مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ» به چشم می خورد (توجه کنید که دادن نعمت علاوه بر فرصت به سنت استدراج اشاره دارد).
۶۴	گزینه ۴ درواقع خداوند امکانات و لوازم رسیدن به خواسته ها و هدف های هر دو گروه را یکسان فراهم کرده است. حال، کسی که راه حق را برمیگزیند، لوازم و امکانات رسیدن به حق را می یابد و مراتب کمال را می پیماید؛ و کسی که فقط دنیا را انتخاب کرده و برای آن تلاش می کند، همان را به دست می آورد. البته اینان عواقب زیانبار تصمیم غلط خود را در آخرت مشاهده خواهند کرد. بنابراین، روی آوردن دنیا و لذت های دنیوی به برخی انسان های گناهکار، نشانه لطف خداوند به آنان نیست.
۶۵	گزینه ۲ سبقت رحمت بر غضب؛ از آنجا که خداوند به بندگان خود محبت دارد، با همه آنان، چه نیکوکار و چه گناهکار، با لطف و مهربانی رفتار می کند. یعنی حتی آنجا که خداوند بر کسی غضب می کند، باز هم از دریچه لطف و رحمت است.
۶۶	گزینه ۲ خداوند، سنت و قانون خود را بر این قرار داده که هر کس، هر کدام از این دو راه را برگزیند، بتواند از همین امکاناتی که خدا در اختیارش قرار داده (مانند قدرت اراده، توان جسمی و فکری، امکانات موجود در جهان خلقت و ...) استفاده کند تا در همان مسیری که انتخاب کرده است به پیش رود و باطن خود را آشکار کند.
۶۷	گزینه ۱ در امتحان بشری ما غالباً از حقیقت درون افراد بی خبر هستیم و می کوشیم تا از طریق امتحان کردن آنها به آگاهی لازم برسیم؛ ولی امتحان خداوند علیم برای آگاه شدن از درون افراد نیست، بلکه برای رشد دادن و به ظهور رساندن استعدادها و نشان دادن تمایلات درونی افراد است. / گزینه های ۳ و ۴ مربوط به سنت امداد است.
۶۸	گزینه ۲ شناخت قوانین جهان خلقت از طریق علمی مانند فیزیک، شیمی و زیست شناسی سبب آشنایی ما با نشانه های الهی و نیز بهره گرفتن از طبیعت می شود. اما شناخت قوانین حاکم بر زندگی انسان ها، موجب نگرش صحیح ما نسبت به تلخی ها و شیرینی ها، شکست ها و موفقیت ها، بیماری و سلامت و به طور کلی همه حوادث زندگی می شود و دیدگاه ما را نسبت به وقایع و حوادث جهان از دیگران ممتاز می سازد. این شناخت در روابط انسان با خالق، با نفس خود، با جهان خلقت و از جمله با دیگر انسان ها نقش بسزایی دارد.
۶۹	گزینه ۳ طبق آیه شریفه «فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسُخِّدْ لَهُمْ فِي رَحْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَ يَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا»: «و اما کسانی که به خدا گرویدند و به او تمسک جستند، به زودی (خدا) آنان را در جوار رحمت و فضلی از جانب خویش درآورد و ایشان را به سوی خود، به راهی راست هدایت کند، پاداش ایمان به خدا و تمسک به او، به صورت ورود به رحمت و فضلی الهی و در برخورداری از هدایت به راه راست توصیف شده است.
۷۰	گزینه ۳ «لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ» - بخشایش گناهان بندگان از جانب خداوند
۷۱	گزینه ۴ آیه به صورت زیر است: «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ» (زمر - ۵۳)
۷۲	گزینه ۲ در توبه همیشه باز است، توفیق توبه همواره فراهم نیست و تکرار توبه انسان را محبوب خدا می کند.
۷۳	گزینه ۴ دقت کنید که قسمت های اول گزینه ۱ و ۳ آیه نیستند. / توبه به معنای قیام علیه موانع درونی یا همان نفس اماره است.
۷۴	گزینه ۳ آیه شریفه به صورت زیر است: «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ» شرک به خدا هم با توبه بخشیده می شود.
۷۵	گزینه ۲ کسی که بازگردد و ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد، خداوند گناهان آنان را به حسنات تبدیل می کند، زیرا خداوند آمرزنده و مهربان است.

۷۶	گزینه ۱ سر آغاز هر حرکت از جمله حرکت به سمت رشد و کمال، اندیشه و تفکر است. اما گام بعد، حرکت برای کسب کمالات و مدارج معنوی و انسانی است که با انجام دادن مجموعه‌ای از کارها (واجبات) و ترک برخی از امور (محرمات) در قلمروهای مختلف ممکن است. فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ وَ يَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا
۷۷	گزینه ۴ از روش‌های شیطان برای کشاندن انسان به شقاوت این است که او را گام به گام و آهسته به سمت گناه می‌کشاند تا در این فرآیند تدریجی، متوجه زشتی گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نکند. حیله شیطانی تسویف به معنای امروز و فردا کردن و کار امروز را به فردا انداختن است و به عبارت دیگر فرد گناهکار دائماً به خود می‌گوید: «به زودی توبه می‌کنم» و این گفته را آن قدر تکرار می‌کند، تا اینکه میل به توبه در او خاموش شود.
۷۸	گزینه ۲ در ماجرای بشر بن حارث، امام در صدد بیان این نکته بودند که یک بنده‌ای که عالم را ملک خدا و خدا را صاحب خویش می‌داند، در محضر او بساط گناه را پهن نمی‌کند.
۷۹	گزینه ۴ امام به خدمتکار بشر گفت: اگر او بنده خدا بود حرمت صاحبخانه را نگاه داشته و این بساط را پهن نمی‌کرد.
۸۰	گزینه ۴ با بازگشت بنده گناهکار، خداوند نیز به سوی او باز می‌گردد و درهای رحمتش را به رویش می‌گشاید و آرامش را به قلب او باز می‌گرداند.
۸۱	گزینه ۳ با بازگشت بنده گناهکار، خداوند نیز به سوی او باز می‌گردد و درهای رحمتش را به رویش می‌گشاید و آرامش را به قلب او باز می‌گرداند.
۸۲	گزینه ۳ این حیله شیطان (تسویف) بیشتر برای گمراه کردن جوانان به کار می‌رود. به او می‌گوید که تو هنوز جوانی و فرصت توبه داری، بالاخره در آینده می‌توانی توبه کنی. اما این یک دام است و سبب عادت جوان به گناه می‌شود؛ به طوری که ممکن است ترک گناه برایش سخت گردد.
۸۳	گزینه ۴ شیطان به انسان می‌گوید که «گناه کن و بعد توبه کن»؛ وقتی انسان آلوده شد، از رحمت الهی مأیوس شده و می‌گوید «آب که از سر گذشت چه یک وجب چه صد وجب»، در حالی که آدمی، هر قدر هم که بد باشد، اگر واقعاً توبه کند و نادم و پشیمان شود، حتماً خداوند توبه‌اش را می‌پذیرد.
۸۴	گزینه ۲ در میان مخلوقات، انسان موجودی است که علاوه بر ایستادگی در برابر موانع بیرونی، می‌تواند در برابر موانع درونی نیز ایستادگی کرده و حتی علیه خود انقلاب کند؛ بدین معنا که هم می‌تواند با پیروزی از عقل، علیه تمایلات ناپسند خود قیام کند و هم می‌تواند با پیروی از نفس اماره و انجام گناه، از فرمان‌های خداوند سرپیچی کرده و به خود ستم روا دارد. رد سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: ایستادگی در برابر موانع بیرونی امتیاز انسان به شمار نمی‌رود. گزینه ۳: انقلاب علیه خود تنها مختص توبه‌کاران نیست. گزینه ۴: ایستادگی در برابر موانع درونی به معنی انقلاب نیست.
۸۵	گزینه ۴ راجع شدن ارتباط جنسی خارج از چارچوب شرع (زنا)، نوعی بازگشت به جاهلیت است قرآن کریم در آیه «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ لَلْآفَاقِينَ عَلَىٰ غَفَابَةٍ»؛ و محمد رسولی که پیش از او رسولان دیگری بودند، پس اگر او بمیرد یا کشته شود، آیا شما به گذشته (و آیین پیشین خود) باز نمی‌گردید، به خطر بازگشت به جاهلیت هشدار می‌دهد.
۸۶	گزینه ۳ مسلمانان این کلام خدا را پذیرفتند و آنها هم که این کسب‌وکار را داشتند، از منفعتی که برایشان داشت صرف‌نظر کردند تا مرتکب گناه نشوند.
۸۷	گزینه ۴ از تو درباره شراب و قمار (میسر) می‌پرسند، بگو در آن دو گناهی بزرگ و منفعت‌هایی برای مردم است. اما گناهانشان بزرگتر از منفعتشان است.
۸۸	گزینه ۴ تزکیه نفس زمانی اتفاق می‌افتد که نفس ما از آلودگی‌ها پاک شود و این کار با توبه از گناهان آغاز می‌شود. رستگاری معلول تزکیه است.
۸۹	گزینه ۱ ممکن است همین منع را هم برخی دوست نداشته باشند، اما خداوند به ضررهایی که عمل نگاه می‌کند، نه دوست داشتن یا نداشتن مردم. قرآن کریم می‌فرماید: «... و بسا چیزی را خوش نمی‌دارید و آن برای شما خوب است و بسا چیزی را دوست می‌دارید و آن برای شما بد است و خدا می‌داند و شما نمی‌دانید». علل و دلایل خاص دستورات الهی نیز حکمت احکام الهی نامیده می‌شود.
۹۰	گزینه ۳ میان نعمت‌های الهی در آخرت و بایدها و نبایدهای دین (احکام) ارتباط و هماهنگی برقرار است، گرچه ممکن است درک آن برای ما، در حال حاضر ملموس نباشد. لذا از هر راهی نمی‌توان به نعمت‌های اخروی رسید؛ درست، مانند رشد بدن در همین دنیا که فقط با تغذیه صحیح و معینی به دست می‌آید. از این رو، آن هدف بزرگ با یک زندگی غیرمستولانه و بدون برنامه سازگار نیست.
۹۱	گزینه ۲ احکام و قوانین دین اسلام، علاوه بر اینکه زندگی سالم در دنیا را تضمین می‌کند، سعادت و نیکبختی اخروی و ابدی را نیز تأمین می‌نماید. بنابراین، نمی‌توان بایدها و نبایدهای دینی و الهی را با قوانین بشری که اهداف محدود و کوچکی دارند، مقایسه کرد و مثلاً گفت که چرا خداوند برای فلان گناه چنین مجازاتی قرار داده است؛ چرا که خداوند می‌داند آن گناه مانعی بزرگ بر سر راه سعادت و نعمت‌های ابدی است. همچنین، زندگی دینی تنها شیوه مطمئن و قابل اعتمادی است که پیش روی هر انسان خردمند و عاقبت‌اندیش قرار دارد.
۹۲	گزینه ۳ درست است که اسلام در هر دوره و زمانه‌ای قابل اجراست و هر قدر زندگی بشر پیچیده‌تر شود و نیازهای جدیدی پدید آید، فقها و مجتهدین می‌توانند احکام اسلامی متناسب با آن شرایط را استخراج کنند، اما این بدین معنا نیست که اگر جوامع بشری دچار انحراف شدند و خواسته‌ها و تمایلات مخالف با سعادت خود پیدا کردند، اسلام آن خواسته‌ها را بپذیرد و مطابق با آنها حکم کند.

۹۳	گزینه ۴	مورد بیان شده در گزینه ۴ مستحب است؛ اما سایر موارد واجب کفایی به شمار می‌روند.
۹۴	گزینه ۱	موردی که در گزینه ۱ به آن اشاره شده، مربوط به سومین پایه از تمدن اسلامی است که به حکومت اسلامی و قوانین الهی اشاره دارد.
۹۵	گزینه ۳	در انتهای آیه‌ای که در سوال آمده است، به صاحبان خرد و اندیشه (اولوالالباب) اشاره شده و از ویژگی‌های علمی تمدن اسلام این بود که دانشجویان اروپایی برای تحصیل به دانشگاه‌های اسلامی می‌شتافتند.
۹۶	گزینه ۱	در آنجا که قرآن کریم اوصاف نمازگزاران را بیان می‌کند، یکی از ویژگی‌های آنها را این‌گونه ذکر می‌کند که آنان در مال خود برای محرومان و فقیران نیز حق معینی قرار داده‌اند. آنجا که می‌خواهد تکذیب‌کنندگان دین را معرفی کند، از کسانی یاد می‌کند که یتیمان را از خود می‌رانند و دیگران را به اطعام مساکین تشویق نمی‌نمایند.
۹۷	گزینه ۳	در این آیه به دو اصل اساسی اعتقادی که دو معیار تمدن اسلامی نیز به حساب می‌آیند، اشاره شده است. رسول اکرم (ص) از همان ابتدای دعوت مردم را به یکتاپرستی دعوت کرد و فرمود: ای مردم بگویید «معبودی جز الله نیست» تا رستگار شوید.
۹۸	گزینه ۳	در این آیه به ربوبیت الهی اشاره شده است (فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ). / رسول خدا (ص) در کنار دعوت به توحید، افق نگاه انسان‌ها را از محدوده زندگی دنیایی فراتر برد و آنان را با زندگی در آخرت آشنا کرد.
۹۹	گزینه ۳	حدیثی که بیان شده مربوط به معیار عدالت در تمدن اسلامی است که آیه مربوط به آن عبارت است از: لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ.
۱۰۰	گزینه ۲	اول آنکه ما مسلمانان مانند سایر ملت‌ها، با این تمدن ارتباط مستقیم داریم. بنابراین هم تحت تأثیر آن قرار می‌گیریم و هم می‌توانیم بر آن اثر بگذاریم. هر قدر آگاهی و هوشیاری ما بیشتر باشد، قدرت تأثیرگذاری ما نیز بیشتر خواهد بود. دوم آنکه بررسی ضعف‌ها و قوت‌های این تمدن در عرصه‌های مختلف، این کمک را به ما می‌کند که در راستای احیای تمدن اسلامی از نقاط قوت این تمدن بهره‌مند شویم و با عبرت گرفتن از ضعف‌ها و آسیب‌های آن بتوانیم برنامه‌ریزی درست و کم‌اشتباهی را برای سامان‌دهی تمدن اسلامی و رسیدن به الگوی زندگی مبتنی بر تعالیم دین داشته باشیم.

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۱۸	۲	۳۵	۲	۵۲	۳	۶۹	۳	۸۶	۳
۲	۱	۱۹	۲	۳۶	۴	۵۳	۳	۷۰	۳	۸۷	۴
۳	۲	۲۰	۳	۳۷	۱	۵۴	۲	۷۱	۴	۸۸	۴
۴	۱	۲۱	۴	۳۸	۴	۵۵	۳	۷۲	۲	۸۹	۱
۵	۳	۲۲	۲	۳۹	۳	۵۶	۱	۷۳	۴	۹۰	۳
۶	۱	۲۳	۳	۴۰	۱	۵۷	۳	۷۴	۳	۹۱	۲
۷	۲	۲۴	۳	۴۱	۲	۵۸	۳	۷۵	۲	۹۲	۳
۸	۴	۲۵	۴	۴۲	۳	۵۹	۱	۷۶	۱	۹۳	۴
۹	۴	۲۶	۱	۴۳	۱	۶۰	۴	۷۷	۴	۹۴	۱
۱۰	۲	۲۷	۲	۴۴	۱	۶۱	۲	۷۸	۲	۹۵	۳
۱۱	۴	۲۸	۳	۴۵	۳	۶۲	۴	۷۹	۴	۹۶	۱
۱۲	۴	۲۹	۳	۴۶	۲	۶۳	۳	۸۰	۴	۹۷	۳
۱۳	۴	۳۰	۴	۴۷	۴	۶۴	۴	۸۱	۳	۹۸	۳
۱۴	۳	۳۱	۳	۴۸	۳	۶۵	۲	۸۲	۳	۹۹	۳
۱۵	۳	۳۲	۱	۴۹	۲	۶۶	۲	۸۳	۴	۱۰۰	۲
۱۶	۴	۳۳	۴	۵۰	۳	۶۷	۱	۸۴	۲		
۱۷	۲	۳۴	۲	۵۱	۱	۶۸	۲	۸۵	۴		